

„NAŠ GLAS“ izide vsakega prvega, desetega in dvajsetega v mesecu. Naročnina za celo leto Din 40.—, za pol leta Din 20.—, za četrt leta Din 10.—. — Za inozemstvo je dodati poštino. — Oglasi po ceniku. —

NAŠ GLAS

Uredništvo: Ljubljana, Francišanska ulica 6/I. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Upravništvo: Ljubljana, Francišanska ulica št. 6. Račun poštne hranilnice v Ljubljani št. 11.467.

List za državne nameščence in upokojence.

Novi zakon o državnem prometnem osebju.

Z dnem 1. julija 1931. je stopil v veljavo novi zakon o državnem prometnem osebju. Z njim je bil nadomeščen dosednji zakon od 28. oktobra 1923. V glavnem je tudi ta novi zakon o državnem prometnem osebju po svojih načelnih temeljih zelo sličen novemu uradniškemu zakonu, kakor je bil že prejšnji v glavnem enak uradniškemu zakonu od 31. julija 1923. V naslednjem navajamo nekaj obče zanimivih določil novega zakona, posebno takih, ki se razlikujejo od določb splošnega novega uradniškega zakona.

Državni prometni nameščenci so razdeljeni tako-le: uradniki, uradniški pripravniki, zvaničniki in služitelji. Splošno je državna železniška služba dostopna vsem državljanom, tuji državljani pa morejo biti sprejeti samo kot pogodbeni uradniki ali dnevničarji. Zenske se sprejemajo v službo samo kot telefonistkinje in telegrafistkinje pri centrali, kot blagajničarke pri osebnih blagajnah in kot strojepisice.

Prejšnja razdelitev uradništva po kategorijah je odpadla in so uvedene položajne skupine. Služba po strokah, za katero se zahteva nepopolna srednja šola, je razporejena od X. do VII. položajne skupine. Služba s popolno srednješolsko izobrazbo od IX. do V., s fakultetsko izobrazbo pa od VIII. skupine navzgor. S kraljevim ukazom se imenujejo uradniki od VII. skupine navzgor.

Posebnost prometne stroke je v tem, da so zvaničniki razdeljeni v dve vrsti, v II. in I. kategorijo. Zvaničniki I. kategorije morajo imeti 2 razreda srednje šole ali morajo biti izučeni obrtniki-mojstri, in imeti vsaj 2 leti prav dobro ocenjene zvaničniške službe. V II. kategoriji so pa zvaničniki, ki imajo osnovno šolo, so odslužili kadroški rok in imajo 2 leti prav dobre dnevničarske službe ter so položili strokovni izpit.

Izjemoma se more postaviti za zvaničnika I. kategorije tudi zvaničnik II. kategorije, ako je dovršil 10 let neprekinjene in dobre službe v isti stroki in predhodno položil strokovni izpit. Izjemoma se more prav tako uvrstiti za zvaničnika II. kategorije tudi služitelj, ki je dovršil najmanj 10 let neprekinjene in dobre službe ter položil predhodno izpit za dotično stroko.

Uradniški pripravniki služijo najmanj 3 leta. V skupinah X. in IX., služijo uradniki po 4 leta, v VIII. do IV./2 pa po 3 leta. Perijodski poviški se priznavajo po vsakih 2 in pol leta učinkovite službe v dotični skupini. Za vsak prehod, sprejem iz privatne v železniško službo in reaktiviranje uradnikov je potrebna soglasnost ministrskega sveta.

Razlika napram uradniškemu zakonu je tudi v tem, da prejemajo zvaničniki obeh kategorij in služitelji položajno doklado, prav kakor uradniki. Napram prejšnjemu zakonu o državnem prometnem osebju so pa ukinjene službene doklade, eksekutivna doklada, stanarina in doklade za otroke po 80 Din mesečno.

Kot eksekutivna služba se smatra služba sledečih uslužbencev: strojevodje, kurjači, vlakovodje, manipulanti, sprevodniki, zavirači in premikalno osebje. Zanje veljajo v splošnem isti predpisi kot za vse ostale uslužbence, izjeme so le v določilih o pokojninah.

Pravico do pokojnine ima uslužbenec po 10 učinkovitih službenih letih. Za upokožitev more prositi nameščenec, ki je odslužil 30 let v eksekutivni službi, 25 učinkovitih let v aktivni službi ali pa 35 let, vračunljivih v pokojnino, če je izpolnil 60. leto življenja. Prošnja se mora rešiti v 1 mesecu. Pogodbena služba se ne računa v prvih 10 letih dejanskega službovanja, potrebnih za dosego pravice do pokojnine.

Pokojnina se določa načeloma enako kot po uradniškem zakonu, vendar so različne postavke. Položajna doklada se upošteva za pokojnino pri eksekutivnih uslužbencih šele po 15 letih, v neeksekutivni službi pa šele po 17 letih učinkovitega službovanja. Neeksekutivnemu osebju se določi pokojnina tako-le: za prvih 10 let pripada 50%, za vsako nadaljnjo polovico leta pa 1.25%. Eksekutivnemu osebju gre za prvih 10 let službe 50%, za vsako naslednjo polovico leta pa še 1.50%. Pokojnina znaša največ 95% aktivnih prejemkov. Rodbinske pokojnine bo izplačeval splošni uradniški pokojninski sklad, ki bo izplačeval tudi pokojnine vsem ostalim državnim uslužbencem.

Če železniški uslužbenec postane nesposoben za službo, preden dobi pravico do pokojnine, se mu more odobriti če ima več kot 3 leta službe, kot podpora 30% zadnjih prejemkov, družini takega uslužbenca pa 20% zadnjih prejemkov pokojnega.

Glede strokovnih organizacij in stanovskega združenja je v zakonu precej drugače določeno, kot to ureja § 76. uradniškega zakona. Po novem zakonu o državnem prometnem osebju namreč ni izključeno, da bi moglo obstajati več različnih organizacij. Vendar iste ne smejo imeti pokrajinskega verskega ali plemenskega značaja. Na ozemlju poedine železniške direkcije sme ista organizacija imeti samo en oblastni odbor s podružnicami ali poverjeništvom v posameznih službenih krajih. Upokojenci ne smejo biti odborniki organizacij, katere so pod nadzorstvom prometnega ministra, ki mora odobriti vsako sporazumno skupno akcijo raznih društev. Do konca septembra morajo vsa dosedanja društva, če žele še nadalje poslovati, prositi prometno ministrstvo za dovolitev nadaljnjega obstoja. Društva, katera tega dovoljenja ne bodo dobila, morajo prenehati z delovanjem.

Izmed prehodnih določb navedemo naslednje: Od dne uveljavitve tega zakona 10 let se lahko postavijo za načelnike oddelkov pri oblastnih železniških direkcijah in generalni direkciji državnih železnic nameščenci brez fakultetne izobrazbe, ki pa morajo imeti najmanj 20 let strokovne službe in izpolnjevati vse ostale pogoje tega zakona.

Važne so pa še naslednje specialne določbe:

Za škodo, ki izhaja iz pogodb o prevozu potnikov in robe se more tožiti za odškodnino samo država, ki se ima pravico odškodovati nato pri uslužbencu.

Za vsako škodo, povzročeno državnim imovini, kakor tudi za poškodbe, povzročene na privatni imovini, ki je zaupana prometni ustanovi, je odgovoren uslužbenec, ki je škodo povzročil. Odškodnino predpiše službeni potom direktor ter se more uslužbenec proti temu predpisu v roku 14 dni pritožiti na prometnega ministra, proti njegovemu rešenju pa na državni svet. Proti predpisu povračila škode do 100 Din ni pritožbe.

Uživanje alkoholnih pijač v službi ali nastop službe v vinjenem stanju je najstrože zabranjen in se disciplinsko kaznuje.

Brezplačna in režijska vožnja se uredi na osnovi § 102. s posebnim pravilnikom.

Vsi postranski prejemki se bodo uredili s posebnimi pravilniki, ki jih

bo predpisal predsednik ministrskega sveta na predlog ministra za promet v sporazumu s finančnim ministrom (pravilniki za kilometražo, potne stroške, nočne doklade, premije itd.).

Nadure in dvojni zaslužek ljubljanskih mestnih uslužbencev.

Nedavno je na seji ljubljanskega občinskega sveta staval občinski svetovalec dr. Jože Bohinjec, ravnatelj Okrožnega urada za zavarovanje delavcev, samostojni predlog, ki naj bi s socialnega stališča uredil prejemke mestnih uslužbencev. Iz predloga navajamo glavno vsebino:

V času gospodarske socialne krize ima vsaka občinska uprava in tudi ljubljanska dolžnost, da po možnosti skuša ublažiti brezposelnost. To že zaradi tega, da se zmanjša v proračunu kredit, določen za podpiranje nezaposlenih.

Najvažnejši razlog, ki vpliva na brezposelnost, je nepravilna ureditev delovnega časa. Zato se pojavljajo povsod, kjer je brezposelnost posebno občutna, predlogi, naj bi se delovni čas čim bolj skrajšal, da bi tako moglo najti kar največ brezposelnih delo in zaslužek. Predlaga se celo uvedba šurnega delovnika. Od teh reform si obetajo znatno znižanje izdatkov za podpiranje brezposelnih.

Zato je razumljivo, da prekournost delo na brezposelnost posebno neugodno učinkuje. Interes brezposelnega delavstva, pa tudi splošnosti, zahteva, da se nadure omeje do skrajnosti. Namesto nadurnega dela naj se sprejmejo v službo brezposelni. To delodajalcu ne more biti v škodo, delodajalcu, ki je pa obenem javna korporacija, pa še celó ne more biti vseeno kako se razvija kriza brezposelnosti.

Zato je predlagal dr. Bohinjec občinskemu svetu, naj sprejme naslednje smernice kot načela za splošno občinsko upravo:

1. Mestna podjetja, prav tako pa tudi stavbni urad, dohodarstveni urad in mestna vrtnarija naj omeje nadure do skrajnosti.

2. Mestna podjetja (elektrarna, plinarna, vodarna, pogrebni zavod, zastavljalnica, klavnica, ledarna, vrtnarija, kopališča itd.) naj predlagajo občinskemu socialno-političnemu uradu mesečne izkaze o nadurah in zanje izplačanih mezdah. Socialno-politični urad naj ugotavlja, če ne bi bilo močje namesto nadur nastaviti nove delovne moči izmed brezposelnih.

3. Kredite za podpiranje brezposelnih v občinskem proračunu je uporabljati na produktiven način. Zato naj vsa mestna podjetja in uradi izdelajo vsako leto vnaprej podroben načrt izrednih zasilnih del, katera naj bi se izvrševala s krediti, dovoljenimi

za podpiranje brezposelnosti. Načrt naj bi se sestavljal z ozirom na tiste skupine delavstva, ki izkazujejo največ brezposelnosti. Pri tem naj bi sodelovala tudi delavska posredovalnica in morda delavske strokovne organizacije.

Ljubljana izda na leto približno pol milijona dinarjev za brezposelnost, in sicer so to podpore mestne občine, delavske posredovalnice, Delavske zbornice in raznih strokovnih organizacij. S to veliko vsoto bi se moglo prav dobro organizirati izvrševanje zasilnih produktivnih del. To bi bila predvsem dela na cestah in vodah in slične javne in javnim koristim službe, če melioracije.

4. V borbi zoper brezposelnost igra veliko vlogo vprašanje dvojnih zaslužkov. Vendar je rešitev tega vprašanja zelo težka. Zato naj o vsakem nameščenju, ki bi ustvarilo za določeno družino dvojni zaslužek (n. pr. mož in žena v službi) sklepa in odloča tudi socialno-politični odsek, kateri naj tudi nadzira, da ne bodo posamezni mestni uslužbenci dvakrat zaposleni. Predvsem je pa potreben točen statističen pregled, kdo izmed mestnih uslužbencev ima pri mestu dve službi (ali več), koliko znašajo prejemki od vseh teh služb, od kdaj je že zaposlen v raznih službah in zakaj.

5. Mestni upravi pa tudi ni vseeno, kako in v kakšnih dvojnih službah je mestno uradništvo zaposleno izven urada. Težnje tega predloga niso splošno naperjene proti dvojni namestitvi magistratnega uradništva, potrebna je pa regulacija, da se zavarujejo tista družabna načela, ki bodo pravično uredila današnjo socialno vprašanje in omejila krizo in nezadovoljstvo. Zato je treba, da ima občina točen pregled koliko so splošno prizadete javne družabne koristi zaradi dvojnih zaslužkov. Predlagatelj smatra, da bo vzgled ljubljanske mestne občine, če bo postopala po strogih socialnih načelih, našel tudi pri zasebnih delodajalcih dovolj dobro mislečih posameznikov, s čemur bo kriza brezposelnosti brez dvoma znatno omiljena.

O tem vprašanju je naš list že ponovno izčrpno poročal in se k ti važni zadevi še povrnemo. Poročali bomo tudi o sklepih in ukrepih, katere bo sklenil ljubljanski občinski svet.

F. P.:

Razdolžitev državnih nameščencev.

»Skrbi in huda leta
more ubozga kmeta.«

V ljubljanskem »Poštarju« je izšel ta članek, ki zasluži občo pozornost vseh državnih uslužbencev in njihovih društev. Bilo bi prav, če se k temu, za slehernega važnemu vprašanju oglasi še kdo s svojimi nazori in predlogi. Članek se glasi:

»Dolgovi z visokimi obrestmi pa more državne nameščence! Ne nepremišljeno zadolževanje vsled razsipavanja, dolgovi iz neobhodne potrebe so mora, ki tlači in tišči, ki se je ne

bo mogoče otresti, dokler bodo visoke obresti ovirale vračilo dolga.

Vse različne samopomoči na papirju so že skušale olajšati to bedo, vendar so se nade razbile na tem, ker ni bilo mogoče zbrati visokega obratnega kapitala. Posamezni člani, že itak preobloženi z dolgovi, tega ne zmorejo. Zadevo naj vzame v roke država. Da bi iz davčne moči kako sanirala materialni položaj le enega dela državljanov, ne gre dobro, čeprav taka akcija slučajno ne bi naletela na druge ovire. Torej tako ne, tako pa tudi ne!

Nekaj bi pa vendar bilo treba storiti tako v interesu posameznikov kakor v interesu skupnosti, države, za katero nikakor ni enako, če delajo njeni nameščenci zadovoljni, z zbranimi mislimi, ki so med delom osredotočene le na delo, ali če jim uhajajo med delom, pa recimo le podzvestno, na druge, težke skrbi, ki jim glodajo in glodajo po možganih do skrajnosti.

Ne bi bilo nemogoče v eminentnem interesu državnega gospodarstva dodati k § 133. (Pokojninski fond) uradniškega zakona novelo o razdolžitvi državnih nameščenecov z brezobrestnim posojilom na daljši rok iz pokojninskega fonda.

To si predstavljam nekako takole:

Uprava »Pokojninskega fonda« daje, seveda z jamstvom uslužbenčeve plače, vsem onim, ki za to prosijo in izkažejo, da so že zadolženi, brezobrestno posojilo za daljšo dobo — recimo za 20 ali še več let z redno mesečno amortizacijo. Novih posojil na ta način torej ne bi bilo mogoče dobivati, ker naj bi taka akcija podpirala edino razdolžitvev.

Kakor poročajo dnevniki, se glede dolga tudi drugod uradniki ne smejo pritoževati, saj je graški mestni svet sklenil, da poplača dolgove svojih 300 nameščenecov v znesku borih 5 milijonov in pol našega denarja s posebnim, za to najetim posojilom.

Postavljanje disciplinskih tožilcev.

Pravosodni minister je podpisal »uredbo o odrejanju disciplinskih tožilcev« od dne 30. junija 1931., štev. 78.234-U.598. Uredba je izdana na podlagi § 203. uradniškega zakona.

Za disciplinske tožilce se prvenstveno postavljajo državni uslužbenci, ki so po činu višji (starejši, § 102. uradniškega zakona) od obdolženih uslužbencev. Če na sedežu disciplinskega sodišča ni uslužbenec s pravno izobrazbo v tisti upravni stroki, kateri obdolženi državni uslužbenec pripada, se sme postaviti za tožilca uslužbenec s pravno izobrazbo, ki na sedežu disciplinskega sodišča upravlja posle druge upravne stroke.

Za državne uslužbence v vrhovnih osrednjih uradih in za uslužbence, ki se morajo zagovarjati pred državnim svetom kot disciplinskim sodiščem prve in zadnje stopnje v smislu 2. odstavka § 197. uradniškega zakona (uradniki od IV./2. skupine navzgor) določi tožilca šef vrhovnega osrednjega urada, oziroma pristojni minister. Isto velja tudi, če so toženi uslužbenci nameščeni pri različnih oblastvih.

Oblastni starešina je po ti uredbi za tiste panoge državne uprave, ki tvorijo občo upravo, pristojni ban. Za ostale uslužbence so pristojni stareši-

ne šefi podrejenih uradov druge stopnje ali če teh sploh ni, pristojni minister, oziroma šef vrhovnega osrednjega urada.

Disciplinski tožilec mora postopati po nalogih in navodilih starešine, ki ga je postavil. Poročati mu mora o vsaki odločbi disciplinskega sodišča, posebno če smatra, da je treba predlagati ustavitev postopanja. Če smatra za potrebno, mora tožilec vselej, zlasti pa pred razpravo, zahtevati potrebna navodila od starešine, ki ga je postavil.

Dokler disciplinski tožilec ni postavljen, ne sme sodišče izdati odločbe, razen v primeru 4. odst., § 236. uradniškega zakona, kjer mora potrditi ali razveljaviti predhodno odstranitev uslužbenca od službe.

Če neposredni višji starešina ni upravičen postaviti tožilca, mora poročilo po § 207. uradniškega zakona (o izvršeni predhodni kratki preiskavi) takoj vročiti poklicanemu starešini. V nujnih primerih pa sme predložiti svoje poročilo neposredno oblastnemu, oziroma osebnemu starešini, da postavi tožilca. Ta starešina mora o postavitvi tožilca takoj obvestiti sodišče.

Vsi ti predpisi veljajo enako za namestnike tožilcev.

Važna razsodba državnega sveta.

Izračunanje rodbinske pokojnine po čl. 146. prejšnjega uradniškega zakona.

Po tožbi glavne kontrole št. 57.733 od 5. avgusta 1930., vloženi zoper rešitev ministra za socialno politiko in narodno zdravje od 6. junija 1930., št. 10.624, s katero je bila določena rodbinska pokojnina vdovi upok. N. N., bivšega zdravstvenega pristava, je državni svet z rzsodbo št. 35.442/30 od 4. decembra 1930. rzsodil, da izpodbijana rešitev ni v skladu z zakonom iz naslednjih razlogov:

»Ko je zakonodajalec predpisal člen 146. uradniškega zakona (od 31. julija 1923., op. ured.), je hotel družini umrlega uslužbenca zagotoviti minimum za življenje, katerega bi imel uslužbenec ob upokojitvi, če bi bil

upokojitev doživel. Zato je tudi predpisal v 1. odstavku navedenega člena 146., da je — če uslužbenec umre pred časom, ko mu pripade osebna pokojnina — za rodbinsko pokojnino podlagi osebna pokojnina, katero bi uslužbenec imel, če bi bil ob tem času že dovršil 10 let službe. S tem je zakonodajalec priznal družini umrlega uslužbenca ugodnost in se poleg te ugodnosti ne more priznati še druga iz 2. odstavka čl. 146 (prejšnjega) uradniškega zakona s tem, da bi se že priznanim 10 letom po 1. odstavku čl. 146. dodalo, če je uslužbenec umrl pred dovršenim 10. službenim letom, za pokojnino še deset let. Minister je napačno postopal, ko je z izpodbijano rešitvijo določil rodbinsko pokojnino pokojnega N. N. z 20 leti

službe, vračunljive za pokojnino, temveč bi bil moral k že priznanim 7 letom, 6 mesecev in 17 dni službe, kolikor je imel službe ob smrti, katera je nastopila kot posledica izvrševanja službe, dodati še 10 let po 2. odstavku čl. 136. in določiti pokojnino s 17 leti.

6 meseci in 17 dni, ker bi bil s tem že zagotovljen družini minimum za življenje, kar je bil edino namen zakonodajalca. To je pa mogoče sklepati iz 2. odstavka čl. 146. uradniškega zakona. — Zato je državni svet navedeno rešitev razveljavil.

Naše učiteljstvo in obmejno šolstvo.

Na zadnji banovinski skupščini ljubljanske sekcije JUU so bili sprejeti z drugimi resolucijami tudi tile sklepi odseka za obmejno šolstvo.

1. Zadnje ljudsko štetje je pokazalo znatno napredovanje jugoslovenskega življa. Prosimo naše oblasti, da na podlagi tega štetja omeje manjšinske razrede.

2. Verouk naj se poučuje v šoli, kakor v cerkvah v državnem jeziku.

3. V obmejnih krajih Prekmurja, kjer živijo Slovenci, naj se že končno odpravijo propovedi v madžarskem jeziku, katerega mlajše generacije vobče ne razumejo.

4. Učiteljstvu, ki je v obmejnih krajih, posebno v Prekmurju, vršilo v izvanredno težkih razmerah takoj po zasedbi svojo službo, naj se štejejo leta do sprejetja novega uradniškega zakona tako, kakor se je to izvršilo v Južni Srbiji.

5. Opaža se, da je na obmejnih šolah več učiteljskih mest nezasedenih, ali pa, da so na tako eksponiranih mestih same ženske učne moči. Prosimo, da se taki nedostatki odpravijo in se namesti na ta mesta narod-

no zavedno in delavno učiteljstvo, predvsem moški.

6. Prosimo, da se učiteljstvo na obmejnih šolah v izvenšolskem delovanju za narod in državo primerno zaščiti in od državnih oblasti primerne podpore. Vsled delovanja raznih elementov, in ker je v obmejnih krajih skoraj vsa vplivna gospodarska premoč v tujih rokah, obstoja bojazni, da postanejo gospodarsko in nacionalno delavni učitelji žrtve svojega državotvornega udejstvovanja.

7. V nacionalno prosvetnem delu na meji ni nobenega sistema. Vse delo je le slučajno in večinoma brezplodno, ker dela vsaka nacionalna organizacija ali pa posamezniki samo zase, ne oziraje se na drugo. Prosimo vsa nacionalna, narodno-obrambna društva, da izvolijo skupni odbor, ki bo organiziral in nameril bodoče delo sporazumno z učiteljstvom obmejnih šol.

8. Narodno-obrambne organizacije naj posvečajo pažnjo našim manjšinam v inozemstvu in jih podpirajo s knjigami, časopisi in podobno.

9. Več pažnje je treba posvečati tudi našim šolam v inozemstvu.

Znižanje prejemkov državnih uslužbencev.

Da se znižajo državni izdatki na čim manjši znesek, je izdala vlada vrsto uredb, s katerimi se vsem državnim nameščenecem, aktivnim in upokojenim, civilnim in vojaškim, znižajo osebne draginjske doklade. Obenem je izšel zakon o znižanju prejemkov uradniških pripravnikov, drag. doklad duhovnikov in nagrad dnevnicarjev ter specialnih doklad oz. nagrad.

Točne tabele o znižanju vseh teh prejemkov objavimo prihodnjič. Za danes ugotavljamo le, da znaša znižanje prejemkov pri aktivnih uslužbencih povprečno 6%, pri upokojenih pa 5%. Niso pa zmanjšane pokojnine staroupokojencev in tistih novih upokojencev, katerim se v pokojninsko podlago ni vračunala specialna službena doklada.

O teh ukrepih vlade oz. novih zakonih je dne 22. septembra t. l. izdala Agencija Avala naslednje pojasnilo časopisju: »V vrsti odredb, ki jih je izdala kraljevska vlada, da spravi proračun v ravnotežje in da zniža državne izdatke, je tudi uredba o znižanju prejemkov vseh državnih nameščenecov ter častnikov in upokojencev. V to svrhu so bili sprejeti zakon o znižanju prejemkov, uredba o znižanju osebnih draginjskih doklad in odloka o znižanju osebnih draginjskih doklad za oficirje in za orožništvo.

Znižanje prejemkov, predvideno s temi odloki, znaša 6% skupnih mesečnih prejemkov pri generalih, admiralih, višjih častnikih in višjih uradnikih civilnega reda ter državnih prometnih ustanov, izvemši njihove rodbinske draginjske doklade. Pri upokojencih znaša znižanje 5% njihovih

**OKUSNA IN ZDRAVA
JE
KOLINSKA KAVA**

Dr. Fr. Zbašnik:

Iz spominov Frana Levstika.

S 1. januarjem leta 1885. so me bili poklicali od okrajnega glavarstva v Kamniku k deželnemu predsedstvu ter me pri delih uredništvu polnarodnega »Ljubljanskega lista«. Imel sem navado, da sem z rana vstajal in hodil pred pisarno na izprehod v tivolski gozd, če ni bilo le preveč dela. Med redkimi zgodnjimi izprehodjci je bil tudi Levstik. Nekoč — bilo je začetkom meseca marca — sva se srečala v gozdu na poti, ki vodi proti Spodnjem Rožniku. Poznala sva se pač že prej in se tudi pozdravljala, a v tesnejše stike do tistikrat še nisem bil stopil z njim. Hotel sem, odkrivši se mu, kar mimo njega, to da on se nenadoma ustavi pred mano in me nagovori. Omenil je mojih trioletov, ki so bili natisnjeni v »Zvonu« za časa, ko je bil on njegov sourednik, in jih pohvalil. Dasi sem poznal njegovo iskrenost, sem imel vendar občutek, da so njegove besede prelaskave in nisem reagiral nje. Pač pa sem ga prosil, da bi se mu smel pridružiti, v kar je z očitnim veseljem privolil.

Od tistih dob sva nekako iskala drug drugega. Bila sva vsak dan z neko točnostjo v bližini onega mesta, kjer sva se bila prvič sešla. Vsaj meni je bila v resnici srčna potreba, da sem sleherni dan malo pokramljal z njim. Imel sem ga že davno kot malo koga v časih in samo to sem mu zameril, da se je po mojem mnenju ob svojih izrednih zmožnostih vse premalo udeleževal kot leposlovec. A tudi on je imel neke simpatije do mene. To se je očitovalo v tem, da je marsikatero moje nevednost, zaradi katere bi bil nad vsakim drugim rohnol, dobrohotno sprejel. Nekoč me je opozoril na omelo na nekem drevesu. Jaz, ki tega izraza dotlej še nisem čul, sem bil v nemali zadregi. On je zapazil to, zategnil ustnice in tisti svoj tako značilni usmev in vprašal: »Ka res ne veste, kaj je omela?«

Zgodilo se je, da sem moral kateri dan z doma takoj v pisarno. Drugo jutro me je očitač vprašal: »Zakaj vas pa včeraj ni bilo?« No, pa tudi narobe je včasih bilo: ko sem jaz hitel na izprehod, je on že bežal proti domu. Mimogrede mi je zaklical: »Kar domov moram!« Vedel sem, kaj mu je, in nisem ga zadrževal. A

kadar nisva bila zjutraj skupaj, mi je ves dan nečesa manjkalo.

Da se ni branil moje družine, sem se čudil tem bolj, ker mu je bilo dobro znano, da imam opravka pri »Ljubljanskem listu«, ki pač ni bil po njegovem okusu. On, ki je bil neupogljiv kot hudolesovina, pa elastiki, ki so se zbirali okrog tega lista! To nikakor ni šlo skup! No, morda je slutil, da pri tej stvari tudi meni ni vse po volji, niti ne po srcu. Sicer sem jaz upošteval in priznaval dobro voljo deželnega predsednika Winklerja, po katerega prizadevanju je začel izhajati omenjeni list, nisem si pa mogel misliti, da bi imel naš narod od tega res kako korist. Zaupal nisem dunajski vladi, ki je v tistih časih izpolnila Slovincem semtertja res kako željo, pa pač samo zato, ker jih je potrebno kot oporo v parlamentu potrebovala. In nikdar nisem dvomil, da ji je čisto prav, ko je videla, da je nastala z ustanovitvijo vladne stranke med Slovinci le še večja razcepljenost med njimi. Še danes sem prepričan, da je bila Taaffejeva era za naš narod prej nesrečna kot srečna. Saj sta se porodila iz te ere dva najhujša grobokopa našemu življu: »Schulverein« in »Südmarka«, ki sta tisto malo, kar nam je

naklonila Taaffejeva vlada, ne enkrat, temveč desetkrat paralelizirala!

V pogovorih, ki sva jih imela med sabo, se je dotaknil Levstik včasih tudi političnih stvari, a bil je taktičen dovolj, da mi nikdar ni stavil vprašanj, ki bi me bila mogla z ozirom na moje službeno mesto spraviti v zadrego. Vzdržal se tudi ni sodebe o raznih ljudeh; omenil je Šukljeta, ali Škileta, kakor bi se moral po njegovi misli pravilno glasiti ta priimek, omenil Levca in drugih, a nikdar ni bilo zaznati pri njem želje, da bi mu pritrjeval, nikdar nevolje, da sem po navadi na vse take opombe samo molčal, iz česar bi bil sklepal lahko, da se ne strinjam z njim.

Sicer pa sva le malokdaj politikovala. Bolj pogosto sva pretresala slovnico. Naučil sem se tistikrat od njega marsikaj, česar prej nisem vedel. Tako se še dobro spominjam, da mi je nekoč rekel: »Nedoločni zaimki morajo imeti vedno določno obliko. Torej, neki in ne nek!« Ne vem če to pravilo v tej splošnosti še zdaj velja. Glede oblike, neki ima I. Koštič v svojem »Brsu« drugo razlago. Jaz pa se držim še vedno njegovega nauka.

Nekoč mi je natanko označil meje, v katerih se govori najpravičnejša sloven-

skupnih pokojninskih prejemkov, iz-
vzemši rodbinsko doklado. Po gor-
nem niso prizadeti pokojninski pre-
jemki upokojencev, ki so bili upoko-
jeni po predpisih starega zakona, ka-
kor tudi onih, ki so bili upokojeni po
novih zakonih, ker se to znižanje
nanaša samo na tiste upokojence,
upokojene po novih zakonih, katerim
je pokojninski temelj odmerjen tudi
na podlagi službene doklade, odnosno
doklade na čin in zvanje. Ti odloki
ne predvidevajo nikakega zmanjšanja
prejemkov podčastnikov vojske in
mornarice in gojencev vojaških aka-
demij.

Malo pred tem pa je izšla zelo
važna uredba o ocenjevanju vredno-
sti naturalnih stanovanj tistih drž.
uslužbencev, ki stanujejo v državnih
poslopih. Doslej so se določevale na-

jemnine po navodilu, katero je izdalo
ministrsko predsedništvo, in običajno
niso presegale stanarine dotičnega
uradnika, ki je stanoval v državnem
poslopiju. Po novi uredbi se določa
najemnina z ozirom na število sob,
postranskih lokalov in pritliklin, to pa
vse po draginjskem razredu kraja,
kjer leži dotična državna zgradba.
Točneje bofno o teh določbah poro-
čali prihodnjič.

Vse navedene uredbe in zakon
veljajo od 1. oktobra t. l., ko se bodo
vsem drž. uslužbencem izplačali pre-
jemki že po novih predpisih.

Po vesteh, katere objavljajo beo-
grajski listi, je zamišljeno to znižanje
prejemkov drž. uslužbenstva samo
začasno in edino le z namenom, da
se uravnoteži državni proračun. Več
bomo še poročali.

Vestnik.

Važno opozorilo. Z današnjo šte-
vilko stopamo v zadnje četrletje 1931.
Vsem cenj. gg. naročnikom smo prilo-
žili položnice in jih vljudno prosimo,
da obnove z njimi naročnino za na-
prej in nam nakažejo morebitne za-
ostanke. Položnico dobi vsak; kdor
ima naročnino plačano že za naprej,
naj jo pridrži ali uporabi za to, da
pridobi z njo novega naročnika ali
prispevek za tiskovni sklad. Poleg na-
slova smo danes označili vsem, ki so
z naročnino v zamudi, z rdečilo vso-
to, ki je na naročnini do 30. septem-
bra t. l. še na dolgu. Vse prizadete
c. gg. naročnike najvljudneje prosimo,
da nam te zaostanke nakažejo čim-
prej, če le mogoče v celoti ali vsaj
deloma, ostanek pa drugi mesec. Po-
novno pa prosimo vse gg. naročnike,
naj agitirajo med tovariši za list in
mu pridobivajo novih naročnikov.

Uprava.

Izpememba banovinskih mej. Z
zakonom o izpemembi in dopolnitvi
zakona o nazivu in razdelitvi kralje-
vine na upravna področja od 28. av-
gusta t. l. so v smislu izraženih in
upravičenih želja posameznih krajev
in v skladu z gospodarskimi in pro-
metnimi interesi dotičnih krajev, iz-
vršene razne izpjemembe banovinskih
mej. Med drugim sta po tem zakonu
priključena dravski banovini sreza
Crnomelj in Metlika, dočim je
srez Čabar pridružen savski banovini.

Glavna skupščina Jugoslovanskega
učiteljskega udruženja. V dne 23. do
25. avgusta se je vršila v Beogradu
prva glavna skupščina nove skupne
učiteljske organizacije JUU. Bilo je
pa to zborovanje že enajsto, če šte-
jemo vsa dosedanja, katera so se vr-
šila še pod imenom prejšnjega UJU.
Na skupščini, ki je sijajno potekla,
so bili sprejeti važni sklepi in po-
membne resolucije, katere objavimo
v daljšem izvlečku prihodnjič. Zbo-
rovanje je pokazalo vzorno »solidar-
nost in globoko stanovsko zavednost
našega učiteljsstva, ki je na svojo moč-
no in strnjeno organizacijo lahko za-
res ponosno.

Bolniški sklad poštних uslužben-
cev. Prometno ministrstvo proučuje

vprišanje ustanovitve bolniškega
sklada za vse poštne osebe v državi.
Izdelan je tudi že načrt pravilnika za
ta sklad, in sicer po vzoru bolniškega
sklada državnih železničarjev. Osnu-
tek pravilnika je bil razposlan vsem
poštnim ravnateljstvom v proučitev.

Ustanove iz sklada za finančno
kontrollo. Iz sklada za finančno kon-
trollo bo podeljenih več stipendij in
podpor, in sicer samo zakonskim si-
novom aktivnih in upokojenih usluž-
bencev finančne kontrole, oziroma
njihovim srotam. Stipendije bodo do-
bili samo oni, ki se šolajo v Jugosla-
viji. Za vse dijake srednjih in njih
enakih šol so razpisane stipendije po
800 Din, za slušatelje visokih šol po
1000 Din, po 2000 Din pa za podporo
pri izučevanju obrti in trgovine.

Delnice Agrarne banke. Privilegi-
rana agrarna banka obvešča delničar-
je, da bodo delnice v kratkem natis-
njene, nakar se začasne delnice zame-
njajo s stalnimi. Državnim uradni-
kom bo Agrarna banka obenem do-
stavila po finančnem ministrstvu
podpisane delnice. Zato so zaenkrat
urgence brezpomembne.

Sprejem v železniško prometno
šolo. Železniška prometna šola je re-
šila prošnje javnih kandidatov za to
šolo. Od 433 kandidatov ima 45 kan-
didatov maturo, 8 razredov srednjih
šol ima 94 kandidatov, 7 razredov pa
so končali 304 kandidati. Šolsko vod-
stvo je izbralo 183 kandidatov in jih
sprejelo v šolo, in sicer z maturo 29,
z 8 razredi srednje šole 30, s 7 razredi
pa 124. Sprejeti kandidati bodo mo-
rali na zdravniški pregled in položiti
prijavni izpit.

Oblačilnica za Slovenijo

Ljubljana, Miklošičeva cesta šte. 6

priporoča svojo bogato zalogo vseh vrst ma-
nufakturnega blaga. Državni uradniki dobijo
blago na obroke samo s predložitvijo uradne
legitimacije.

ščina in kamor bi se moral hoditi po nje-
govem mnenju človek jezika učiti. Tudi li-
terarne pogovore sva imela. Nekega dne
me je nenadoma vprašal, kako sodim o
Stritarjevih pesnitvah. Brez pravega pre-
udarka sem odgovoril: »pesem mora biti
sveža kakor roža, ki je pogrnala iz jutra-
nje rose. In te svežosti pogrešam čisto pri
njih. Nemara da jih preveč predelava in
pili.« Pogledal je v tla in odvrnil s pridur-
šnim glasom: »Mojih je pa le še nekaj
svežih!« — Prepozno sem se spomnil, da
tudi on rad popravlja in pili!...

Malokomu je nemara znano, kako ves-
lik prijatelj narave je Levstik bil in s ka-
kim zanimanjem je zasledoval vse pojave
v njej. S kakim vznemirjenjem se je v gozdu
zdaj pa zdaj zazrl v mlado zelenje, s ka-
kim veseljem je prisluhnil, kadar se je
oglasil kak ptič, kako pazljivo so spre-
mljale drobnega pevca njegove svetle oči,
ako je sfrčal z ene veje na drugo! »Ali ga
slišite?... Ali ga vidite?« me je vpraše-
val in čakal, kaj porečem. Imel je kakor
otrok mehko in dovzetno srce!

Mnogi so mu zamerili njegovo zadirč-
nost, ker niso vedeli, od kod jo ima in
niso znali, da jo je prinesel kot nekaj po-
sebnega značilnega iz svojega rojstnega kra-

ja, ki se mu ni nikoli v ničemer izneveril.
Med Turjakom in Strmcem, ki loči rib-
niško dolino od kočevskega sveta, živi
pač narod posebne vrste! To so najboljši
ljudje, ki si jih moreš misliti, a ljubezni-
vih besed skoro ne poznajo. Kadar se
imajo najbolj radi, takrat najbolj drug
drugače podajajo! In kdor huje zbada, ti-
sti več velja! Kak tujec bi sodil, da so si
ti ljudje vedno v laseh. Krpan je zadirčen
celo proti cesarju in cesarici. V njem je
upodobil Levstik človeka, kakršnih je v
mladosti mnogo videl okrog sebe in ka-
kršen je bil on sam — nad vse dober,
zmožen največje požrtvovalnosti, a tudi
samozavesten in ponosen, človek, ki rad
vsakomur pomaga, pa baš tako nikomur ne
prizanese. Levstik bi bil seveda v življe-
nju bolj vozil, če bi ne bil živ dan tako
koreninil v svoji domači zemlji. Stritarja
je obdajalo v mladosti isto okolje, a nje-
ga je življenje ugledilo. Tudi on dovtipen
in šegav, tudi on zna všepniti, a vendar
zvene pri njem drugačne strune! Da je
vihtel Levstik napram svojim nasprotni-
kom včasih dokaj grobo orožje, ima pa
svoje opravičilo tudi v tem, da mu je bila
v življenju resnica nad vse. Kdor je resni-
co kakorkoli potvarjal, temu ni prizanesel.

SARGOV

Novo

KALODONT

Proti zobnemu kamnu

Že nad 50 let se
daje za negovanje
zob prednost Sar-
govemu Kalodontu.
Poleg ostalih od-
lik je dobil sedaj še novo
svojstvo, ki ga nima
sicer niti eno drugo
zobno čistilno sredstvo
in to je učinkoviti do-
datek (Sulforicinoleat po
Dr. Bräunlichu), kateri
odstrani in pre-
preči zobni kamen,
tega povzročitelja mno-
gih težkih zobobolov.

Samopomoč državnih nameščen-
cev in upokojencev, reg. pom. blagaj-
na v Mariboru je v mesecih julij in
september 1931. nudila prvo pomoč
za sledečimi umrlimi člani: 1. Majcen
Martin, nadučitelj v pok., Pobrežje,
Nasipna ul. B 1950 Din. 2. Šijanec
Miro, prof. v pok., Maribor, Gosposka
ul. 58 A 1300 Din 3. Božič Ivan, paz-
nik v pok., Maribor, Tattenbachova
B 1950 Din. 4. Sterger Josip, višji sod-
svetnik v pok., Maribor, Majstrova
ul 1 C 2100 Din. 5. Lindner Anton,

sodni kanclist, Maribor B 1950 Din.
V to svrhu so se razposlale položnice
ter imajo člani za plačati v A skupini
10 Din, v B skupini 18 Din in v C
skupini 22 Din. Vsi oni člani, ki imajo
večje zneske so pa zaostanki, ki so
jih sami povzročili vsled nerednega
plačanja, oziroma ki niso poravnali po
prejetju položnic. Zatorej se naproša-
jo člani, da svojo obveznost čim prej
uredijo. — Odbor.

O draginji.

Odkod visoke cene? Iz nekega
članka, ki je izšel v ljubljanskem
»Kmetem listu« posnemamo ta od-
lomček: »Omeniti pa moramo pri tej
prilici še eno točko, ki igra pri dolo-
čanju cen važno vlogo: davek. — Pre-
kupec pravi, da plačuje davek. Trgo-
vec in obrtnik tudi pravita da plača-
jeta davek in da zato ne morejo zni-
žati cen. In tako trdijo vsi, da plača-
jejo davek... Kakšna pa je resnica?
Kdo res plača davek? — Poglejmo
peka. Pek kupi moko in dela iz moke
kruh. Pek dobro ve, koliko kil kruha
bo napekel iz 100 kil moke. On tudi
ve, kako velik bo njegov dobiček, ki
ga ni težko izračunati. Pek računa ta-
kole n. pr.: Ceni moke je treba pri-
šteti plače uslužbencev, ceno drv, raz-
svetlavo davek (približno) in njegov
dobiček. To skupno vsoto razdeli na
1 kilogram kruha in cena kruha je go-
tova in določena. Davek je torej v
ceni kruha že vračunan (če je pek pa-
meten in v tem oziru so vsi peki pa-
metni) in pek ne plača iz svojega žepa
in od svojega tudi že v ceno kruha
vračunanega dobička prav nič, ampak

on nese na davkarijo samo to, kar je
pri nadrobni prodaji kruha dobil od
kupcev! Kupec torej ali konzument je
tisti, ki plačuje davek, pek ga pa le
zbira in nese na davkarijo! In tako je
na celi črti in zato mora kmet biti za-
dovoljen z nizkimi cenami, mešan pa
mora plačevati, da je ves črn.«

Podražitev kruha v Beogradu. Za-
radi podražitve cen kruhu je delavska
zbornica poslala mestni občini beo-
grajski sledeči predlog: »Od 8. sep-
tembra je poskočila cena kruhu za
1 Din pri kg, odnosno po kosu. V isti
višini kot belemu in polbelemu, je
poskočila cena tudi črnemu kruhu. Ta
tako huda podražitev kruha za celih
35, oziroma 40% je zelo težko zadelo
gospodarsko slabo in z družino obre-
menjeno delavstvo in beograjsko pre-
bivalstvo, kateremu je kruh glavna
življenjska hrana. Čeravno so vzroki
podražitve kruha globlji in ležijo v
zvezi z gospodarskimi razmerami v
naši državi, moramo vendar smatrati,
da je taka podražitev kruha vseeno
prevelika, in da bi pri podrobni kal-
kulaciji prišlo do zaključka, da bi cene

Tistikrat je bil Levstik že bolehen.
Nedavno sem neke bral, da se ga je lo-
tila leta 1885, torej prav v tistem času,
ko sva midva občevala, huda živčna bo-
lezen. Če je to res, potem je jako čudno,
da nisva o tem nikoli nič govorila, in si-
cer čudno tem bolj, ker sem bil v tistem
času tudi že jaz prav hudo živčno bolan.
A nobeden od naju ni nikdar kaj takega
o sebi omenil. Pač pa je on potožil včasih,
da v njegovi notranjosti ni vse v redu. Je-
mal je — po čigavem nasvetu, mi ni znano
— pridno odvajalna sredstva. Hotel je
menda shujšati, dasi nikakor ni bil pre-
obilo rejen. Čuditi sem se moral včasih, s
kako naivnostjo je motril svoj bolezen.
Tako mi je nekoč rekel: »Včeraj sem je-
del malo več prikuhe, danes pa že čutim,
da mi trebuh spet raste!« Jaz se mu nis-
sem upal omeniti, da je kaj takega nemo-
goče. Kaže pa to na hipohondrijo, ki je
seveda tudi živčna bolezen, in sicer ena
izmed najtežjih in najtrdovratnejših. Nje-
govo prezgodno smrt pa je povzročila led-
vična bolezen — morbus Briochii...

Ko so odkrili Levstiku leta 1889. v
Velikih Laščah spomenik, sem bil zraven.
Letošnjega slavlja v njegovem rojstnem
kraju se nisem mogel udeležiti. Vsekakor

je bila letošnja prireditev impozantnejša
od one leta 1889. Tistikrat je imel slav-
nostni govor pokojni Kersnik, ki pa se mu
vsaj po mojem občutku — ni posebno po-
srečil. Bili so ga bržčas naprosili šele v
zadnjem trenutku, da prevzame to nalogo.
Treba tudi upoštevati, da je bilo potova-
nje z Brda v Velike Lašče v tistih časih
še utrudljivo. In pa v navadi tudi še ni
bilo, da bi ob takih prilikah kdo svoj go-
vor čital. Kaj takega bi mu bili celo za-
merili! Kakor da bi ne bila vsebina go-
vora poglavitno! Pri letošnji proslavi so
se čule vse tehtovitejše, globlje besede.
Želel pa bi bil jaz, da bi se bili govorniki
pri tej prilici malo bolj tudi Stritarja spo-
minjali. Da, mnenja sem, da bi bila mo-
rala dobiti ta dva naša velika moža v
svojem rojstnem kraju nekaj skupen
spomenik. — Seveda tudi s tem bi ne bilo
še vse storjeno. Levstik in Stritar sta si
stekla za našo prosveto in za procvet na-
šega slovstva tako velike zasluge, da jima
gre spomenik pač tudi v našem glavnem
mestu! Kjer stoji spomenik njunega ožje-
ga rojaka Trubarja, naj se postavi čim-
prej še njima. Njima zdaj — najprej,
potem pa seveda še drugim!...

kruhu vendar bile lahko nižje. — Med tem se je že podražil kruh tudi drugod, prav tako seveda tudi v Ljubljani.

Meso hrvatskih prašičev brez cene. Ljubljanski »Slovenec« poroča: Hrvatski listi poročajo, da so v Koševnici 7. t. m. prašiče kmetje prodajali mesarjem po 5 do 6 Din za kilo-

gram. Cene so v enem tednu padle za 2 Din pri kilogramu. — Pa smo brali nekje, da so hrvaški prašiči po 12 Din in da zato mesarji ne morejo poceni dati mesa.

Obleke kemično čistijo, barva, pilsira in ilka tovarna J. O. S. REICH.

Posledice vojne.

Znižanje potrošnje mesa v Nemčiji. Po statistiki strokovnega odseka za preskrbo z mesom je v Nemčiji potrošnja mesa v prvi polovici leta 1930. stalno nazadovala. Leta 1926. je na posameznega prebivalca v Nemčiji prišlo na pol leta 19.5 kg mesa, v prvi polovici leta 1927. je narasla potrošnja na 21.7 kg, v prvi polovici leta 1928. na 23.7, v letu 1929. na 23.4 in je leta 1930. v prvi polovici padla na 22.5 kilograma. Ker ni verjetno, da je to nazadovanje potrošnje mesa pripisovati vegetarijanskim tendencam, je očitno, da si široki krogi ljudstva zaradi pomanjkanja ne morejo privoščiti mesne hrane.

Poraba kruha se zmanjšuje. Narodni gospodarji so izračunali, da se danes v Evropi konzumira dosti manj kruha, kot se ga je pred vojno. Na Francoskem je odpadlo na vsakega prebivalca pred vojno po 248 kg kruha na leto, sedaj pa le 198. Na Angleskem je povprečno vsak človek leta 1913 pojedel po 167 kg kruha na leto, dočim ga dandanes le še 150 kg. Na Nemškem je še pred nekaj leti (leta 1923.) odpadlo na posameznika po 105 kg kruha na leto, dandanes pa znaša ta povprečna količina samo 90 kg. Nasprotno je pa povprečni Italijan pred vojno konzumiral 185 kg kruha, dočim ga sedaj po 193 kg na leto.

Stanovanjska akcija v Italiji. V minule desetletju se je v Italiji znatno pomnožilo število stanovanj po mestih. Na novo je bilo zgrajenih v Rimu 246.678 novih stanovanj, v Milanu 195.880, v Neapolju 11.129, v Florenci 19.756 in v Trstu 18.291 novih stanovanj.

Število vojnih invalidov v Nemčiji. Po zadnjih štetjih je v Nemčiji 839.396 vojnih invalidov, kateri so upravičeni do prejemanja invalidskih podpor. Število oškodovancev se je od leta 1924. zvišalo za 118.465, v zadnjem letu samem pa za 31.800 oseb. Ker je bilo v svetovni vojni v Nemčiji vpoklicanih pod orožje približno 12 milijonov mož, je število vojnih invalidov razmeroma zelo visoko. Dasi so poznejše določbe možnost naknadne prijave za invalidsko podporo znatno omejile, se vendar dandanes v Nemčiji oglašajo prošnje za invalidsko podporo marsikdo, ki bi — dasi upravičen — ob ugodnejših gospodarskih razmerah tega ne bil storil. Tudi porast za prejetje invalidnine upravičenih oseb kaže na veliko gospodarsko krizo, v kateri se Nemčija dandanes nahaja.

Razširjajte „Naš Glas“!

Zdravstveni drobiž.

Važen ameriški zavod v Beogradu. Kmetijsko ministrstvo Združenih držav Severnoameriških je ustanovilo v Beogradu poseben urad, ki ima nalogo, da zbira statistične podatke o pridelovanju žita v Podonavju. Namen tega urada je stalna in točna informacija ameriških poljedelskih proizvajalcev. Glavni namen je zbiranje vseh podatkov o pridelovanju pšenice, koruze in rži, o reji konj, goved in svinj, o pridelovanju tobaka, suhega sadja itd. Delokrog urada obsega razen dežel ob Donavi še zapadno Azijo in severni del Afrike. Pomen tega ameriškega urada je iz gospodarskega stališča zelo velik.

Velik strah za »mrzloznike« je trenutek, ko morajo iti v posteljo. Nihakor si ne morejo nog ogreti. Pomagajo naj si s segretim rutami, s katerimi ovijejo noge, ali pa naj denejo par ur, preden gredo v posteljo, ter mofo vanjo ali pa toplotno steklenico ali vročo vrečko peska; tik, preden ležejo, vzamejo to iz postelje. Priporočajo tudi mehke nočne nogavice, ki morajo biti pa seveda zelo široke, da jih takoj lahko odstranimo, ko so se noge zadostno ogrele.

Pri vsem tem pa ne smemo pozabiti, da so noge samo del telesa, in moramo gledati na vse telo. Malokrvnost, nervoznost, suhost itd. spadajo v zdravniško oskrbo. Mrzla voda pri teh obolenostih ni dobra, v nasprotju s splošnimi nazori.

Važna točka v lokalnem in v splošnem zdravljenju je gibanje. Ono pospešuje obtok krvi. Skakanje in hoja nas napravi tople; a hoja mora biti hitra, ne običajna sprehajalna hoja, pri kateri nam je večinoma še bolj mraz. Izredno važen je sport, zlasti tudi turiztika.

Nevarnost metilalkohola. Metilalkohol ima v nasprotju z navadnim alkoholom prav poseben vpliv na stanje vidnih živcev. Včasih nastopi brez vseh drugih zastrupiljskih znakov pri uživanju žganja ali ruma, ki je z metilalkoholom ponarejen, pod vplivom tega alkohola izredno hitro vnetje vidnih živcev, ki imajo za posledico oslepelost.

Sprehodi bolnih na pljučih. Vsi, ki so močno na pljučih bolni, pa tudi vsi, ki so lahko bolni, morajo biti absolutno mirni in morajo ležati, če imajo popoldan zvišano temperaturo, nad 37°C pod pazduho. Sprehajati se smejo le brezmrzlični, lahko bolni tuberkulozni, in sicer dva do trikrat na dan po pol ure do ene ure. A prav tako potrebno je tudi štiri, do petkrat na dan razdeljeno počivati po eno uro, tudi v najlažjih slučajih. Kajti tudi v najlažjih slučajih tuberkuloze velja načeloma: rajši preveč počivanja kot preveč gibanja. Če se giblje temperatura zmeraj na meji normalnosti, če obstoja nagib k pogostejšemu dviganju, če teža ne narašča, če nastane po gibanju močnejša malokrvnost, visoko število v utripih srca, kratka sapa in srčno utripanje, in prav tako, če so se vršili svežejši procesi, tedaj je treba mero sprehoda še bolj omejiti ali jih moramo popolnoma opustiti. Ležimo lahko v postelji pri odprtem oknu ali pa na prostem, na zavarovanem prostoru. Ležanje na soncu ne prenese vsakdo in je za to treba posebnega zdravniškega predpisa. Mnogo je bolnih na pljučih, ki bi se dali ozdraviti, a ki ne ozdravijo, ker ne morejo biti pri miru in ker se torej tudi njih bolezen ne more pomiriti. Zato so napravili posebno ljudska zdravilišča za bolne na pljučih, da dajo bolnikom možnost za zadosti dolgo zdravlilno ležalno kuro v svežem zraku. (Iz »Zdravja«).

Veletrgovina
A. ŠARABON
V LJUBLJANI
priporoča špecerijsko blago, raznovrstno žganje, moko in deželne pridelke. — Raznovrstno rudninsko vodo.

Prva jugoslovanska tovarna dežnikov
JOSIP VIDMAR
LJUBLJANA
PRED ŠKOFIJO ŠTEV. 19

Solidnost v kvaliteti in ceni. — Točnost in natančnost v izvrševanju naročil!

EN GROS!
EN DETAIL!

Ustanovljena 1. 1882.

L. Mikuš
Ljubljana, Mestni trg 15

priporoča svojo zalogo
dežnikov ter sprehajalnih palic
Popravila se izvršujejo točno in solidno

Najboljši
šivalni stroji in kolesa znamke **GRITZNER** in **ADLER**
ter švicarski pletilni stroji, Dabied za rodbino, obrt in industrijo

Josipa Petelinca
LJUBLJANA, blizu Prešernovega spomenika. Telefon 2913.
Pouk v vezenju brezplačen. Večletna garancija.
Delavnica za popravila.

Krojaški atelje
FRAN IGLIČ, LJUBLJANA
Pražakova ulica.
Izdeluje se za dame in gospode po najnovejših krojih. — Lastna zaloga modnega blaga. — Uradnikom znaten popust ali na obroke.

Telefonska številka 2412 Štev. pošt. hran. 11.165
Vzajemna posojilnica v Ljubljani
I. Z. Z. O. Z.
Miklošičeva cesta 7

v lastni palači, dovoljuje pod ugodnimi pogoji vsakovrstne kredite in posojila državnim uslužbencem proti poroštvo, zaznambi na prejemke, zastavi življenjskih polic in vrednostnih listin ter vknjižbi na posestva. Odplačilo v mesečnih obrokih. Uradne ure od 8.—2.

A. & E. Skabernè, Ljubljana

Velika izbira češkega in angleškega sukna.

Telefon številka 2312
Račun pošt. hran. 10.761

UČITELJSKA TISKARNA
LJUBLJANA, FRANČIŠKANSKA ULICA

JE NAJMODERNEJE UREJENA IN IZVRŠUJE VSA TISKARSKA DELA OD NAJPREPROSTEJŠIH DO NAJMODERNEJŠIH

Tiska šolske, mladinske, leposlovne in znanstvene knjige; ilustrirane knjige v enobarvnem ali večbarvnem tisku; brošure in knjige v vseh nakladah, časopise, revije in mladinske liste. Okusna oprema ilustriranih katalogov, cenikov in reklamnih listov

LASTNA TVORNICA ŠOLSKIH ZVEZKOV

C. J. HAMANN
Ljubljana

Vam nudi najsolidnejši vir nakupa perila, opreme nevest in novorojenčkov, perja, modnih potrebščin - Predtiskarilja modernih ročnih del.